

**Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.**

VOGELPARADIJS TEXEL

Op de Waddeneilanden is het licht anders, het ruikt er anders en het tempo is anders.

Texel is met een overtocht van 20 minuten, het snelst bereikbare eiland vanaf het vasteland.

TEXEL.

Lengte	: 20 km.
Breedte	: 8 km.
Oppervlakte	: 161 km ² .
Fietspaden	: 140 km.
Strandlengte	: 30 km.
Inwoners	: 13.550. (2019)

Geschiedenis

Eerste bewoners vanaf Middensteentijd, ca. 8000 jaar - 4500 jaar voor Christus.

Tot 1170 was Texel verbonden met het vasteland. De Allerheiligenvloed spoelde veel land weg naar zee, waardoor het een eiland werd.

1415. Het hele eiland Texel krijgt stadsrechten.

1630. Texel bestaat uit 2 eilanden. Zuidelijk Texel en noordelijk Eierland. In 1630 werd er een dijk tussen beide eilanden gemaakt.

16de en 17de eeuw. Texelse schapenkaas al wereldwijd bekend. De VOC schepen van Amsterdam, Enkhuizen en Hoorn vertrekken van de rede van Texel naar de Oriënt. Hierdoor veel werkgelegenheid op het eiland.

Het Waddeneiland Texel is het grootse eiland van Nederland met een oppervlakte van ca. 16.000 ha. Van die 16.000 ha. is 5.300 ha. natuurgebied. Het eiland mag zich al ruim een eeuw verheugen in grote belangstelling van vogelliefhebbers. Pioniers als Jac. P. Thijsse, Nol Binsbergen en G. J. van Oordt trokken erheen.

Schrijver, beeldend kunstenaar en natuurkenner Jan Wolkers woonde er vele jaren. In zijn Boekenweek geschenk *Zomerhitte* van 2005 schrijft hij over de Velduilen die in Nederland zeldzaam zijn en op Texel nog voorkomen.

Een andere beroemde bewoner was Jac. P. Thijsse. Onderwijzer en natuurbeschermers.

Hij stond aan de basis van Natuurmonumenten.

P.S. In Friesland in 2014 ruim 50 broedparen Velduil als gevolg van de muizenplaag.

In 2019 ruim 75 broedparen Velduil als gevolg van opnieuw een muizenplaag in Friesland.

2020, maar 1 of 2 broedparen van de Velduil. De muizenstand- / plaag was in een week bijna geheel verdwenen.

De Vogelwerkgroep Texel is actief op het eiland en organiseert vogeltellingen, waddentochten en lezingen. Het symbool van de werkgroep is de Blauwe Kiekendief. Deze prachtige soort is helaas een steeds zeldzamere roofvogel in Nederland, en hij heeft de Waddeneilanden hard nodig om voor ons land behouden te blijven. Wie eenmaal een Blauwe Kiekendief zwenkend en zeilend boven de duintoppen heeft waargenomen zal dat beeld nooit vergeten.

Ieder jaar, tijdens mijn 8 wintertellingen in Friesland, van ganzen en watervogels, zie ik in mijn omgeving enkele overwinterende Blauwe Kiekendieven.

Op Texel bevinden zich 4 vogel trektelposten.

1. De Tuintjes.

2. Korverskooi. Ook ringbaan.

Vogelringstation Korverskooi ligt in een oud binnenduingebied, in het noorden en zuiden begrensd door polderlandschap. Het gebied ligt net ten noordoosten van De Koog, ongeveer twee kilometer oostelijk van de Noordzeekust. Staatsbosbeheer is eigenaar van het gebied. Het terrein bestaat uit bosjes, heidegebied, duinachtig terrein en een eenden vangkooi die nog in werking is, gelegen in een kooibos. Er is een kleine hoogstamboomgaard. In 1998 is een deel van het heidegebied ontgraven. Daardoor ontstond een kleine plas in het heidegebied.

Omdat het gebied nabij een eendenkooi met kooirecht ligt kunnen geen bezoekers aanwezig zijn bij het ringen. Het is echter mogelijk, na overleg met de kooiker, maximaal twee personen als gast een ring dag mee te laten maken

3. Westerslag. Zeetrektelpost. Op 3 mei van dat jaar werden op Westerslag de zeevogels geteld, en zie eens wat een resultaat: onder meer Roodkeelduiker, Bontbekplevier, Grote Stern, Zilverplevier, Visdief, Jan van Gent, Kanoet, Noordse Stern, Wintertaling, Drieteenstrandloper, Eidereend, Zwarte Zee-eend en Rosse Grutto.

4. Hoornderslag. Bij paal 9 is ook zeetrektelpost.

De werkgroep doet nauwkeurig verslag van de activiteiten. Op 29 november 2012 werden gedurende zeven uur op de ringbaan 45 vogels geringd, verdeeld over vier soorten: Merel, Koperwiek, Pimpelmees en Vink. De weersomstandigheden waren als volgt: Wind NNO 3, bewolking 5/8, neerslag regen, temperatuur 5°C.

Er zijn al heel wat (bijzondere) soorten de handen gepasseerd. Zo vingen ze op 28 oktober 2012 194 Merels. De Goudvinken die we ringen zijn altijd Noordse Goudvinken. Op 27 februari 2014 vingen we een Ransuil. 25 november 2013 vingen we een Siberische Tjiftjaf. De dag erop een Boomkruiper. En op 27 augustus 2013 een Draaihals.

In 2016 zijn er 3676 vogels gevangen in 90 ringdagen. Dat waren 52 soorten.

De werkgroep ringt elk jaar tussen 13 april en 13 augustus volgens de CES-methode (Constant Effort Sites). Ieder jaar vangen ze één keer in de tien dagen (totaal twaalf keer) op een gestandaardiseerde wijze met telkens dezelfde netopstellingen vanaf een half uur vóór zonsopkomst tot zes uur na zonsopkomst. Daarvoor zetten ze 155 meter net uit. Voor meer informatie: www.vwgtextel.nl/waarnemingen/trektelposten

Er zijn op Texel ruim 380 vogelsoorten gespot. Waarvan ca. 125 bijzondere soorten.

Vogelwerkgroep Texel produceert al vanaf 1997 jaaroverzichten van waargenomen vogels op het eiland. Texel heeft een rijke en dynamische geschiedenis. In 1170 werd het een eiland door de Allerheiligenvloed. De eerste menselijke sporen op het eiland dateren uit het Mesolithicum, 8000 - 4500 jaar voor Christus. In 1415 verkreeg Texel stadsrechten. Een hoogtepunt beleefde Texel in de 17e en 18e eeuw, toen de handelsschepen zich op de Reede van Texel lieten bevoorraden voor hun lange reizen. Een dieptepunt was de Opstand der Georgiërs in april/mei 1945, de laatste veldslag van de Tweede Wereldoorlog. Terwijl de rest van Nederland al was bevrijd, werd op Texel nog een bloedige strijd gevoerd tussen de Duitsers en in opstand gekomen Georgische soldaten. Deze strijd wordt ook de Russenoorlog genoemd.

ALGEMEEN

Waarom zijn er zoveel vogels op Texel. Het eiland ligt op de westelijke Europese vogeltrekroute vanuit Siberië en Scandinavië naar Afrika. Vogels kunnen volop "bijtanken" op het voedselrijke Wad. Bovendien heeft Texel veel verschillend landschappen. Duinen, akkerland, weiland, bos, veel zoet en brak water meertjes en het Wad. In juli, augustus en september zijn velen van ons enige tijd op vakantie. Ook veel vogelsoorten hebben in deze periode een sterke neiging om op reis te gaan. Het reizen van vogels begint eigenlijk in augustus-september. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we juist in deze periode hier in Nederland veel meer soorten kunnen aantreffen.

De eerste Steltlopers komen dan al terug uit hun broedgebied. In augustus neemt het aantal trekvogels toe en in september en oktober is de herfsttrek op het hoogtepunt. Vele tienduizenden vogels trekken dan dagelijks over Texel naar het zuiden, soms in grote groepen zoals Spreeuwen.

**Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.**

**Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.**

En één van de beste plekken om die herfsttrek te ervaren zijn de Eierlandse Duinen en het gebied rondom de Robbenjager. Hier komen de vogels van ver over zee aanvliegen en zien na een lange tocht vol gevaren eindelijk weer land.

Daarom zijn er gedurende de herfst op de noordkop van Texel zoveel verschillende vogelsoorten te vinden. Op een "superdag" kan je soms meer dan 100 vogelsoorten zien. Het leuke van de herfsttrek is, dat je dan vogelsoorten kunt zien die je op Texel niet vaak aantreft. Met oostenwind kan je in september zomaar een dag hebben dat de bosjes in de duinen vol zitten met Bonte Vliegenvangers, Gekraagde Roodstaarten of Paapjes. Iedere dag is anders.

De Eierlandse Duinen is onderdeel van het Nationale Park Duinen van Texel. De Tuintjes zijn de eerste bosjes die de vogels op hun trek vanuit het noorden tegenkomen. Vooral de vogels uit het noorden laten zich op weg naar het zuiden regelmatig zien. Eind juli 2017 werden in Friesland Zwarte Ooievaars waargenomen. Dit waren waarschijnlijk vogels uit Noord-Duitsland en Denemarken. Eind augustus landde zelfs een groepje van 6 op de Workumerwaard. Half juli dook er plotseling een vreemde reigerachtige op. De waarneemster maakte snel een foto. Het bleek een jonge Kwak te zijn, die zich goed wist te verschuilen in een boom. In deze periode zijn er ook enkele Roerdompen gezien in Friesland. Deze vogel broedt hier ook, maar trekt ook weg naar het zuiden.

Doortrekkende Draaihalzen, familie van de spechten, werden ook gezien. Zij trekken tot diep in oktober door. Er werd voor het eerst sinds 1984 een exemplaar geringd in Friesland.

Nu de nachten kouder worden, trekken de boeren- en huiszwaluwen ook massaal weg. Terwijl de Boerenzwaluwen wegtrekken, komen de noordelijke gasten naar ons land en trekken door naar het zuiden. De afgelopen weken zag ik een bladkoning. Ze zijn hier ieder jaar, maar de laatste jaren heb ik er niet één gezien. Het vogeltje is iets kleiner dan de Tjiftjaf. Het valt vooral op door de dubbele vleugelstreep en de vrij lange roomkleurige wenkbrauwstreep. Het broedgebied van deze kleine zanger ligt in Rusland, vanaf de Petsjorarivier ten westen van de Oeral tot diep in Siberië. Ze maken hun nest daar, op de grond in naald- en gemengde bossen. Het nest is van droog gras, mos, dode stukjes hout en haren.

De nestingang zit verscholen aan de zijkant, net zoals bij ons de Fitis en de Winterkoning hun nest maken. Ik zag mijn eerste vlucht koperwieken, samen met merels. Sommige vogels hebben het voorjaar soms op een vreemd tijdstip in de bol. Op Ameland zag iemand op 12 september 2016 een fazant van zijn nest af komen. Er lagen 11 eieren in het nest. Ik zag vorige week ook nog een zwarte roodstaart hier in het dorp. Maar net buiten het dorp nog ca. 30 zwaluwen op een binnenweg. We hadden een wisselende zomer wat betreft temperatuur en neerslag. Ook al was niet iedereen blij met al het water, dat water hadden we nodig voor de landerijen en de natuur snakte sinds vorig jaar naar vocht. De grondwaterstand is in 2021 weer goed aangevuld.

2020 was een goed broedjaar voor Tapuiten. In de Eierlandse Duinen broeden er dat jaar zo'n 50 broedparen. Er werden ook dwaalgasten gezien. Een Groene Fitis werd gezien in het Krimbos. Deze vogel werd pas voor de tweede maal in Nederland gezien. Ook werd er een Havikarend gespot.

Op Texel heeft in 2021 een nieuwe vogelsoort voor Nederland gebroed. De Struikrietzanger. Ze hebben 3 jongen grootgebracht. Ze hebben in de Eierlandse Duinen gebroed. Deze vogel zingt vooral 's nachts. Ze komen normaal voor in Noordoost-Europa en Azië. Het is een karekietachtige vogel. Van deze soort is dit het eerste broedgeval in Nederland.

Ik ga maandag naar Texel. Ik stap om 04.45 uur in de auto. De thermometer in de auto geeft 14° C aan. Geen wind en droog.

De boot van 06.30 uur kan ik halen. Bijna over de afsluitdijk, zie ik aan de linkerkant allemaal rode lichten van een nieuw windmolenpark.

Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

We willen die dingen niet in onze eigen achtertuin, maar wel in de achtertuin verderop, zolang wij er geen "last" van hebben. Maar we willen er wel van profiteren en wel allemaal van het gas en de benzine af, dus is dit heel erg nodig.

De weersvoorspelling voor komende week is positief. Weinig tot geen regen verwacht.

Om 07.30 uur sta ik bij Ottersaat. Er staat weinig water in als gevolg van de droogte. Veel Gele Kwikstaarten, Watersnippen, Graspiepers, Kemphanen, Goudplevieren en plotseling een snel vliegend klein valkje, de Boomvalk? Ik denk ook aan een Roodpootvalk, maar ik zie de vogel maar enkele tellen. Later hoor ik in het

Vogelinformatiecentrum dat er inderdaad een aantal juveniele Roodpootvalken op het eiland rondzwerven. Het Wagejot is ook bijna helemaal droog, terwijl er normaal ca. 10 – 30 cm water staat. Een eenzame Goudplevier met nog een mooie zwarte buik, dat is alles wat ik zie.

In een berm zie ik een mooi plantje met een gele bloem, het Vlasbekje. Op de zeedijk zitten veel kleine bruine vogeltjes, Graspiepers.

Een graspieper probeert wat voedsel te vinden in een houten afrasteringspaal die naast de zeedijk staat. Zie foto.

Dag 1, 6 september

Dinsdagmiddag om 13.00 uur komen de deelnemers met de boot aan in Het Horntje, de veerhaven op Texel. Gelukkig heeft iedereen de boot op tijd gehaald. Na de kennismaking en wanneer alle bagage in de bus van Texel Tours gezet is gaan we op stap richting de duinen en de Mokbaai.

Bij de opgang van de duinen staan gote struiken rozenbottel, hieraan groeien de vlezige schijnvruchten van de roos. En hier ook ander hoog struikgewas. Hier zitten altijd veel Groenlingen – nu een stuk of 10 – en Merels om de zaden uit de rozenbottel te peuteren. Deze geelwitte, harde, vrijwel kale of behaarde nootjesachtige zaden.

Voor dieren en vogels, zoals Groenlingen, Koperwieken en Kramsvogels is dit een goede en voedzame vrucht om de winter door te komen.

Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

Het waait aardig hard. Torenvalken die met "de neus" in de wind stilstaan te bidden om een prooi te zoeken. Veldmuizen is het hoofdvoedsel van deze kleine roofvogel. Als er weinig muizen zijn ook kuikens van weidevogels en klee zangvogels en grote insecten. Het zeewater is nog hoog. Wulpen, meeuwen, smienten. We wandelen over de dijk naar de Petten.

Watersnip →

← Groenpootruiter.

Op de dijk veel Texelse schapen. Bij de Petten Watersnippen en Groenpootruiters. Watersnippen broeden bijna niet meer in Nederland. Op IJsland broeden er meer dan een miljoen. Als de Watersnip onraad merkt vertrouwt het helemaal op zijn schutkleuren en blijft doodstil zitten. Pas als het gevaar te groot wordt vliegt de vogel op en vervolgt zijn vlucht zigzaggend in de lucht. Dan "schreeuwt" de Watersnip altijd. Bij de baltsvlucht maakt de Watersnip geluid met 2 veertjes aan weerszijden van de staart. Als hij met grote snelheid naar

beneden duikt veroorzaken deze veertjes een blatend geluid.

Vandaar de bijnaam "hemelgeit".

Hiernaast een foto van een "hemelgeit" op IJsland. Duidelijk zijn de 2 veertjes te zien die de vogel bij zijn schuine duikvlucht spreidt. Door de snelheid van de duikvlucht gaan die 2 veertjes fibreren en maken dan het blatende "geiten" geluid. Plotseling een sprinkhaan die voorbij fladdert. Ik denk een grote, gewone, maar iemand zegt een Sabelsprinkhaan. Ik zie de "sabel" van de sprinkhaan niet. Ik maak een foto met Obsidentify en die zegt dat het 100% een Sabelsprinkhaan is.

Bij de Petten ook Zilverreigers. Zowel de grote Zilverreiger als de Kleine Zilverreiger. In het noorden zien we de Grote Zilverreiger het vaakst.

Blauwe Reigers, Tureluur, 3 Grutto's, Steenlopers, Witte

Kwikstaarten, Wilde Eenden. De ganzen vliegen op en gaan naar de Mokbaai.

We wandelen aan de Mokbaai kant van de duinen. Onderweg nog Torenvalken en meeuwen. Een Bruine Kiekendief zweeft over de duinen en de Mokbaai. Paul maakt er mooie foto's van. Paul zegt dat de Kiekendief is gaan zitten in de begroeiing in de Mokbaai. Met de telescoop is de vogel nu goed te bewonderen.

Het water begint te zakken en dan gaan de vogels snel naar de "gedekte tafel".

Want, zodra het eb wordt, gaan de vogels voedsel zoeken op het Wad. Als vogel moet je er snel bij zijn, want er is veel – tienduizenden – concurrentie.

Goudplevieren, Wulpen, allemaal de snavel in de veren, Bonte Strandlopers, Smienten, veel Rosse Grutto's, met een iets naar boven gebogen snavel, Scholeksters, Bergeenden en Grauwe Ganzen

← Rosse Grutto.

Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

Op het Wad in de Mokbaai ca. 35 Lepelaars. Deze vogels broeden hier op het eiland op de Schorren vlak bij hotel Prins Hendrik. Er gaat een Bruine Kiekendief bij de andere Bruine Kiekendief op de kwelder zitten. Het vrouwtje Bruine Kiekendief is veel donkerder bruin dan het mannetje. Ze heeft een roomwitte kruin. Vaak met een lichte vlek op de borst. Het masker op het gezicht is donker. Bij alle roofvogels zijn de vrouwtjes groter dan de mannetjes.

Foto Bruine Kiekendief van Linda →

Ik kijk door mijn kijker op zoek naar vogels op de Mokbaai. Plotseling 2 Baardmannetjes in de kijker. Maar 3 tellen zichtbaar en ze verdwijnen weer in het riet. Deze foto is 12 oktober 2022 genomen in Het

Lauwersmeer. Daar komen ze veel voor. Het pad naar de hut bij het Jaap Deensgat is een hotspot voor deze vogeltjes. Ze zitten vaak naast het pad in het riet, maar geduld en een kop warme koffie en dan maar wachten...camera gereed.....

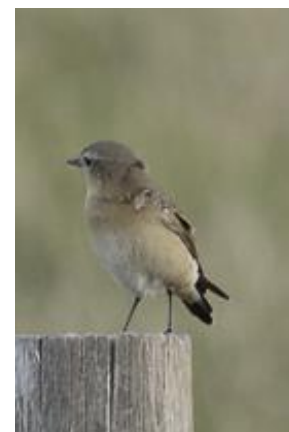
We zien een Slechtvalk voorbij komen. Kleine steltlopers hebben deze rover ook al lang gezien, want ze gaan massaal op de wieken. In een grote groep vogels is het voor een roofvogel als de Slechtvalk moeilijk om een zieke of trage vogel eruit te " pikken ". Voor de belaagden een grotere overlevings kans. De Slechtvalk heeft geen succes en verdwijnt snel in " de wolken ".

Om 16.15 uur wandelen we richting Den Hoorn. Net in de duinen voorbij de Natuurmonumenten hut 2 jonge Roodborsttapuiten. Ook koolmezen. We gaan via de camping. Daar is een toiletgebouw waar we gebruik van maken en de waterflesjes worden opnieuw gevuld. Er vliegt een Buizerd boven de camping. Buiten de hoofdingang begint het boerenland. Kieviten, Houtduiven, Kokmeeuwen, Kauwtjes, Spreeuwen in het graan. Er vliegen hier nog veel Boerenzwaluwen. Eksters vind je veel hier.

Als we in " De Knip " aan een versnapering zitten verteld iemand dat we 9,3 kilometer gelopen hebben. Anderen hebben het over 7,6 kilometer en dat is een reeël getal. Hier, vanaf de boot naar Den Hoorn, wandelen we meestal rond de 7,5 kilometer. We worden opgehaald door Texel Tours en die brengt ons naar Hotel Prins Hendrik.

Dag 2, 7 september

's Morgens vroeg, 07.00 uur, gaan we wandelen achter de zeedijk. Deze wandeling is vrijblijvend om er aan mee te doen. Ik sta om 06.45 uur voor het hotel. Wie mee wil moet er om 07.00 uur zijn. Er gaan 9 deelnemers mee. We wandelen richting de Schorren. Op het talud een paar Tapuiten.

Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

We wandelen achter de Wadden zeedijk. Hier is altijd veel te zien. Witte Kwikstaarten, Gele Kwikstaarten, veel Bontbek Plevieren, honderden Grauwe Ganzen, Steenlopers. Het is prachtig mooi nazomerweer. De zon schijnt. Ook veel wilde eenden.

Op het talud kan je gemakkelijk lopen, want het is asfalt. Dit deel is ook fietspad achter de dijk.

Op het Wad veel Lepelaars. Die broeden in het voorjaar op de Schorren. Ook nu al veel Smienten, nu nog met een bruine kop in het eclips klee. Over een paar weken krijgen ze een roomgeel voorhoofd. Ze broeden in Scandinavië. Wintertalingen ver op het Wad. Dit is ons kleinste eendje dat met een zeer snelle vleugelslag capriolen in de lucht uithaalt.

4 Blauwe Reigers vliegen op uit het natuurgebied Utopia. Deze vogel is in het buitengebied erg schuw, maar in de stad is het een tamme vogel die voedsel probeert te krijgen van mensen, vooral op markten bij viskramen.

← Foto Vuurgoudhantje van Linda.

Als we na het ontbijt, rond 10.00 uur op het punt van vertrek staan, wordt Linda er door mensen op gewezen dat er een Vuurgoudhaantje in de bomen zit. Dus allemaal in "rep en roer". Kijkers en camera's worden in stelling gebracht. Iemand zegt al "direct is de bus er om ons weg te brengen". Nou, dan wacht die maar even hoor.

Foto van Lia. Kijken naar het kleine vogeltje. ↑

We zoeken het kleine, ca. 9 cm lange en slechts ongeveer 6 gram wegende vogeltje en vinden het al snel. Dit vogeltje komt meestal in lagere begroeiing voor dan het Goudhaantje. Camera's klikken en kijkers kijken hun ogen uit! Het zijn er 2.

Dit "drukke" vogeltje fladdert al voedsel zoekend door de bladeren van bomen en struiken.

Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

Texel Tours brengt ons met de gele Canadese schoolbus naar het begin van onze wandeling. We starten bij het hek waar een informatie bord staat over De Nederlanden. Dit is het duingebied boven De Koog. Ik leg de route uit met behulp van de plattegrond op het informatie bord. We komen om ongeveer 10.20 uur bij de schapenboet.

Deze Schapenboet – in vroeger dagen een opslagplaats voor boeren gereedschap – is nu een officiële trouwlocatie van Texel.

Een schapenboet is een karakteristieke Texelse schuur met een afgeplatte gevel aan de luwe kant.

Het woord “boet” is afgeleid van het oud Noorse woord “bo”, wat schuur betekent. Vroeger werden schapen boeten gebruikt voor de opslag van hooi en materialen en alleen bij hoge uitzondering voor het huisvesten van schapen. Ze vormen tegenwoordig een sta-in-de-weg voor de moderne agrarische bedrijfsvoering en verdwijnen daardoor in rap tempo uit het Texelse landschap. Er zijn er nog maar zo’n 60 over.

Aan de schapenboet, aan één kant afgeplat, hangt een Torenvalken kast. Veel vogels maken zelf elk jaar een nieuw nest. Maar veel uilen en sommige valken maken zelf geen nest. Ze zoeken een plek waar wat zachte “rommel” ligt en maken daarin een kuiltje waarin ze de eieren leggen. In deze kast leg je zand, een graszode of grof zaagsel/spaanders. Bovendien voor de opening enkele latjes rechtop zetten om te voorkomen dat er andere grote vogels zoals Kauwtjes of Nijlganzen in gaan broeden. Hier is ook een Tuunwal te zien.

Tuunwal

Een tuunwal is een onbegroeide wal van graszoden, gebruikt als perceelafscheiding. Omdat de Hoge Berg een helling had, bleef er niet genoeg water in de sloten staan om de dieren tegen te houden, daarom werden tuunwallen aangelegd. Het fraaiste voorbeeld van een tuunwallen landschap is te zien op Texel, rond de Hoge Berg, de keileembult die de kern van het eiland uitmaakt. Met ruim 15 meter is de Hoge Berg het hoogste punt van Texel.

De meeste tuunwallen zijn pas vanaf 1500 aangelegd, toen de gemeenschappelijke weide op de berg werd verdeeld. De nieuwe kavels werden omgeven door tuunwallen, wallen van graszoden, die overal gestoken konden worden. Op de meeste tuunwallen is tegenwoordig prikkeldraad of schrikdraad gezet om zo de schapen te beletten over de wallen heen te springen.

Dit was eerder niet nodig, omdat de boeren de schapen met een span lieten lopen, een touw gespannen tussen een voor- en achterpoot, of twee schapen aan één stuk touw. Bij de ruilverkaveling op Texel zijn veel tuunwallen verdwenen.

Een gemiddelde tuunwal heeft een hoogte van ca. 1 meter; de breedte is aan de voet één meter en bovenop een halve meter. Tuunwallen zijn ook te vinden in andere gebieden met keileemhoogtes: op Wieringen, in Gaasterland en in het land van Vollenhove.

Wilt u meer weten van landschapselementen, kijk op www.leestekensvanhetlandschap.nl.

**Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.**

Verslag Herman Postma.

Foto's gemaakt door H. Postma.

Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

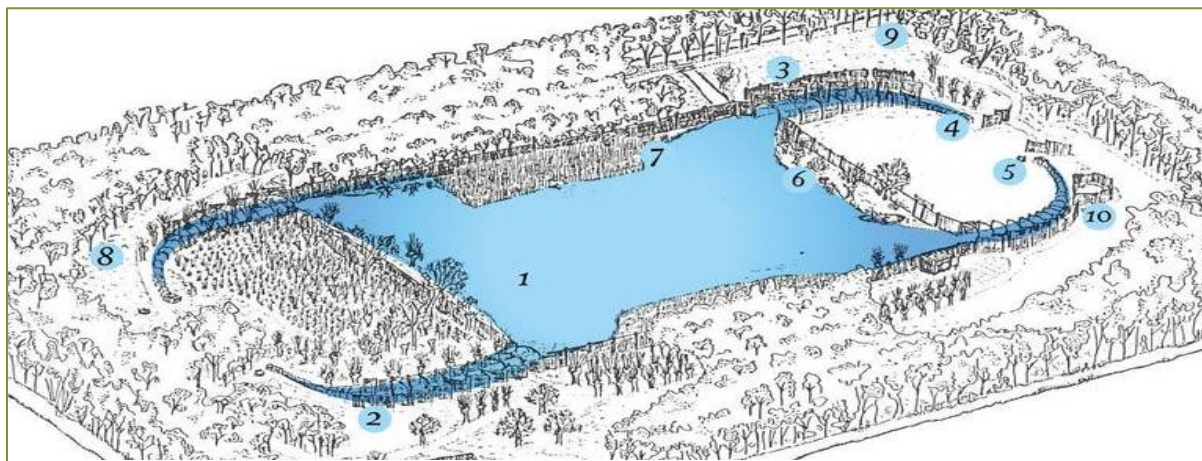

Daarna komen wij bij een bordje met informatie over de Korvers eendenkooi. Deze kooi ligt ten noorden van De Koog. Eendenkooien werden al in de middeleeuwen gebruikt om eenden voor consumptie te vangen. Dat was vaak een privilege van de adel. In een eendenkooi zijn: de kooiplas, zie tekening hieronder (1) een zoetwaterplas. Dit is de dagelijkse verblijfplaats van de makke- en staleenden. Aan de vorm en de bouw van de vangpijpen (2) is af te leiden waar de kooi ligt. Per provincie of gebied kreeg deze namelijk een andere vorm. Zo kan een vangpijp van het Gelderse type wel 100 meter lang zijn. Bij het Friese type is hij nooit langer dan 30 meter. Het vaak gebruikte spreekwoord "de pijp uitgaan" komt hier vandaan. Ook de stand van de

schermen (3) is streekgebonden. Meestal worden de schermen van riet gemaakt, maar er zijn ook varianten van houten planken.

Aan het einde van de pijp bevindt zich het vanghokje (4), gemaakt van onbewerkt hout omdat de geur van bewerkt hout de eenden kan verjagen. Vlakbij het vanghokje ligt een kuil van zo'n halve meter diep, gemaakt van graszoden of turven: de spartelkuil (5). In de tijd dat er nog veel eenden werden gevangen, stopte de kooiker hier de gedode eenden in terwijl hij verder ging met jagen / eenden vangen. De kuilen worden nu niet meer gebruikt. De borst (6) kan een aarden wal zijn of een scherm. Die ligt aan de korte kant van de kooiplas, tussen de vangpijpen.

De wal tussen de kooiplas en het scherm wordt zitwal (7) genoemd, of ook wel saad of sating. Dit is een rustbank voor de tamme- en staleenden. Het kooibos (8) schermt de kooiplas af van de omgeving en zorgt voor rust in de kooi. Rondom de kooiplas, achter de schermen, ligt het kooipad (9).

De kooiker gebruikt dit pad om bij de pijpen te komen. Om het kraken van de takjes te voorkomen, houdt de kooiker het pad zo schoonmogelijk. In een mak- of wenhok (10) laat de kooiker de staleenden tam worden. Hiervoor houdt hij de eendennesten in de kooi goed in de gaten. Zodra er jonge eendjes zijn, lokt hij moeder met kroost het hok in. Tegenwoordig mag dit niet meer. In veel kooien is nog een kooihuisje aanwezig.

Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

Hierin slaat de kooiker het eenden voer op. En hondenvoer voor zijn Kooikerhondje. Hij schuilt er bij slecht weer, en houdt zijn kooijournal bij. Een dagboek waarin alles wordt genoteerd wat van belang is voor de vangst, van het weer tot aantallen nieuwe vogels op de plas. Vroeger was het niet ongevoerd dat hij in het kooihuisje leefde. Kijk op deze site als u meer wilt weten. www.leestekensvanhetlandschap.nl/eendenkooi

In Friesland, bij het dorp Hallum, is een eendenkooi al 400 jaar in gebruik. Het is een oase van rust in de Korverskooi, met bijzonder plantensoorten, en een grote aantrekkingskracht voor insecten en vogels. Hier heeft de Texelse Vogelwerkgroep een val voor het vangen en ringen van zangvogels. In 1842 werd de Korverskooi op initiatief van Nicolaas de Cock, een Antwerpse reder, rondom de restanten van een kreek in de Eyerlandse polder aangelegd. In 1931 kocht Dirk Korver de kooi. Staatsbosbeheer kocht de kooi in 1961. Doordat er geen onderhoud gedaan werd verwilderde de kooi. In 2019 is een enthousiaste groep vrijwilligers gestart met grootscheeps onderhoud. Er werden sneeuwkllokjes geplant en een boomgaard aangelegd met oud Hollandse fruitrassen.

Vaak wordt de vraag gesteld "Hoe ver vliegt een vogel aan één stuk naar het overwintering gebied of terug".

Een mannetje Rosse Grutto – een aparte ondersoort - met een zender en met 3 gekleurde pootringen, vertrok op 16 september 2020 vanuit Alaska in Zuid Westelijke richting. Op 27 september had hij een record afstand gevlogen. Bij aankomst in een baai ten oosten van Auckland, Nieuw-Zeeland, had hij een record verpulverd: 12.854 km non stop vliegen zonder te rusten, eten of drinken! Voor meer info, kijk op de website van het Global Flyway Netwerk. Normaal weegt een Rosse Grutto ca 300 gram. Vlak voor vertrek ruim 530 gram, allemaal reserve brandstof in de vorm van vet om de tocht te volbrengen. De organen – lever en maag - krimpen en de spieren groeien.

Hoe trekvogels zich oriënteren, en navigeren over de wereld, is nog altijd een zeer groot mysterie.

We wandelen naar het hoogste duin van Texel, Bertus Nol. In de verte zien we de Muy meertjes, waar veel eenden en ganzen op zitten. Paul ziet ook een mannetjes fazant. Zwarte Kraaien en Wulpen. Op een boei in de Noordzee zien we veel Aalscholvers zitten. Dezelfde weg terug naar het pad. Naast het pad richting de Slufter 14 Canadese Ganzen. Ook veel overvliegende Graspiepers, afkomstig uit Scandinavië.

De zwartharige Galloway vleesrunderen zijn rustige dieren. Ze lopen van Den Hoorn tot aan de vuurtoren. De 150 dieren zijn van Heiko Feenstra.

Het is een hoornloos ras uit zuidwest Schotland. Galloways worden vaak in natuurgebieden ingezet als grote grazers. Ze hebben weinig zorg nodig en zijn niet agressief. Honden, daar hebben ze een hekel aan. Nijlganzen in Nederland zijn allemaal nakomelingen van ontsnapte kooivogels / parkvogels.

XX

Veel Grauwe Ganzen. Een plaag voor veehouders. We wandelen door naar de Slufter. Eerst even pauzeren en dan kan iedereen op eigen houtje de Slufter verkennen. Dan een versnapering halen in het restaurant net over het duin.

Ik bel Texel Tours die ons naar De Cocksdorp brengt naar het Vogel informatie Centrum waar Mark en José de scepter zwaaien. Deze winkel is een eldorado voor vogel- en natuurliefhebbers. We krijgen koffie of thee en velen kopen een herinnering aan het eiland.

Om ca. 15.00 uur zijn we vertrokken uit De Cocksdorp. We wandelen naar het nieuwe gemaal ten noorden van het dorp. Over de zeedijk kijken we uit over het Vogelzwin en het Robbenoord.

Hier is een nieuwe steiger gebouwd waar we op kunnen zitten om over zee te kijken.

Veel Lepelaars, Tureluurs, Smienten, Wulpen, Zwarte ganzen oftewel Aalscholvers, Bonte Strandlopers, duizenden Scholeksters, Goudplevieren, Kanoeten, maar niet goed zichtbaar, kleine Mantelmeeuwen, Grote Zilverreigers, Bontbekplevieren, Wilde Eenden, Kokmeeuwen in winterkleed, Steenlopers, 1 Eidereend.

We wandelen onderaan de zeedijk langs richting vuurtoren.

Nog veel vogels op het wad. Volwassen- en jonge Zilvermeeuwen. Eidereenden. We komen bij Strandpaviljoen Kaap Noord. Daar haalt Texel Tours ons weer op en brengt ons naar Prins Hendrik. Daar zijn we om 17.00 uur.

We maken nog een korte wandeling achter de zeedijk. Het is hoog water. Met de telescoop zie ik een grote groep Eidereenden. We gaan die even bekijken, en wat opvalt is, dat de meesten hun kleur kwijt zijn. Hier ook gewone Futen op het zoute water.

Helaas geen Zeehonden.

Vandaag ongeveer 14 km gelopen.

Dag 3, 8 september

's Morgens vroeg om 06.45 uur regent het een beetje. De regenradar geeft aan dat het tot 12.00 uur blijft regenen. Daarom gaan we vanmorgen met een paar auto's op stap.

We gaan eerst naar de molen. Aalscholver, Blauwe Reiger, Lepelaars, Bergeend, Ganzen, Tureluurs, heel veel Meerkoeten in de plas voor en naast de molen. Dan naar het Wagejot. Hier staat normaal 20 – 30 cm water. Nu bijna droog. Bij de vogelkijkhut "De Wilster" Wintertalingen, Wilde eenden, Lepelaars, Zwarte kraaien.

Graspiepers en Bontbekplevier, Kieviten, Gemma ziet een Kuifkievit. We gaan koffiedrinken in Oudeschild in de "Compagnie" bij de haven. Daarna naar de Mokbaai, veel Smienten, Meeuwen, Goudplevieren, Wulpen, Wilde eenden en zelfs Spreeuwen die hier voedsel zoeken op het slik, Bergeenden, enkele Wintertalingen.

Dan wandelen we tussen de bomenrij door naar het einde van het weggetje tussen de Horsmeertjes, waar je over de Horsmeertjes kunt kijken. Het regent zo nu en dan een beetje. Op de uitkijkplek zien we Aalscholvers, Dodaars, Meeuwen, Wilde eenden, Slobeenden, Futen, er vliegt een Fitis vlak voor ons langs, Tafeleend en Geoorde Fuut. Het begint steeds harder te regenen. Vanaf de Horsmeertjes via de Hoge Berg nogmaals via de vogelkijkhut "De Wilster". Bij het molentje met de witte wieken, zit 1 Wintertaling, veel kleiner dan de Wilde eenden die er naast zitten.

Daarna naar hotel Prins Hendrik. Hier zijn we om 14.30 uur en we gaan fietsen naar de Tuintjes. Een Knobbelzwaan. Graspiepers, Torenvalk, Krakeenden, veel eenden en meerkoeten. Tapuit, er bloeit Wilde Cichorei. Om 15.30 uur, bij het einde van de Schorren vliegen 3 kraaien en een Velduil. De Velduil wordt geplaagd / gepest door de kraaien. Op het Wad staan wel 75 Lepelaars. In de lucht vliegen grote groepen – duizenden - Goudplevieren.

Foto Linda bij de Mokbaai, goudplevieren.

Veel Wilde Eenden op het Wad. Plotseling weer 2 Bruine Kiekendieven die gepest worden door de Velduil. Dat is wel een heel apart schouwspel.

Foto Linda.

Weinig Steenlopers op de walbeschoeiing. We stoppen op een strook asfalt waar veel vogels op het Wad zitten. Bontbekplevier, een zieke Eidereend, ik zoek nog steeds kemphanen, maar helaas hier niet. Meeuwen, Bonte Strandlopers. Rosse Grutto's met iets omhoog gebogen snavel, gewone

Grutto's, heel veel Scholeksters, Wulpen, Tureluurs, Krakeenden, allemaal op het Wadden slik. Een paar dikke druppel en heel snel weer droog.

Bij de uitkijkpost vlak bij de vuurtoren: Konijnnen, Nijlganzen, Wintertalingen, Witte Kwikstaart, Wilde eenden, meeuwen, Houtduif.

We fietsen naar de Tuintjes.

Vlak voorbij de Robbenjager 4 Fazanten en huismussen. Een Holenduif vliegt voorbij. Bij de Tuintjes, Fazantenhaan met meerdere vrouwtjes, Meeuwen, Bruine Kiekendief, Tapuit, Zwarte Kraaien, Konijnnen. Op de trektelpost in de duinen, Dwergsterns en Visdiefjes in de branding, op de wandeling terug naar de fietsen KBVtjes oftewel Kleine Bruine Vogeltjes die zeer kort zichtbaar zijn. Paul ziet een Bruine Kiekendief op een hekpaaltje zitten. Plotseling een havik die voorbij komt. Die was er en was weer weg. Zo snel ging deze roofvogel voorbij. Laag boven de begroeiing vliegend en loerend op een prooi.

Ook nog en tapuit bij een konijnenhol in de duinen.

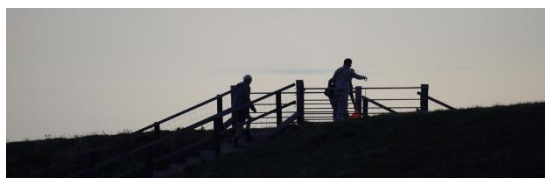
We hebben 18 km gefiets deze middag.

Om 18.30 uur zijn we weer bij het hotel. Wind tegen, dus net op tijd voor de warme hap.

Verslag SNP vogelreis Texel.
Van 06 tot en met 09 september 2022.
Verslag Herman Postma.
Foto's gemaakt door H. Postma.
Foto's van deelnemers / anderen met naam erbij.

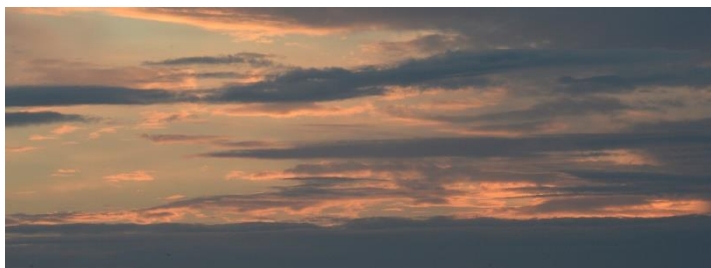
We zweten allemaal en hebben geen tijd om ons op te te frissen. Nu gaat ter compensatie van het zweten wel een lekker biertje op tafel.

Dag 4 9 september

Wandelen achter de dijk om 07.00 uur. Maar daarna bij Utopia wandelen. Ik scheld een Tapuit uit voor een Graspieper. Maar met de telescoop wordt het een Tapuit met een witte stuit. Er zitten meer Tapuiten op het talut van de zeedijk. Veel ganzen en eenden op het wad.

Vooral het herkennen van ons kleine eendje, de Wintertaling is lastig voor velen. Kleine Mantelmeeuwen, overvliegende Wulpen en plotseling 3 overvliegende Watersnippen. Tapuiten vliegen steeds voor ons uit. Grauwe ganzen en heel veel Graspiepers. Het waait wel, windkracht 5. We fietsen richting Oude Schild. Het is bewolkt, en gelukkig droog.

Bij Wagejot Bonte Strandlopers. Dat is een vogel die met honderdduizenden door Nederland trakt, vooral bij de kust langs. In de zomer hebben ze een zwarte buik. Ze broeden hoog in Scandinavië. Bontbekplevieren met de ringen om de nek.

Op de stenenrij staan Kieviten. Er komen nog een paar Oeverzwaluwen langs vliegen. Die zijn wel erg laat op weg naar het zuiden. Veel meeuwen.

Bijna bij de vliegtuigmoter naast de dijk valt Clara. Gelukkig was de snelheid laag en alleen wat schaafwonden aan de elleboog.

Bij de Zandkes meertjes Kieviten en Nijlganzen, Meerkoeten, Wilde Eenden.

Vlak bij het nieuwe gemaal Aalscholvers, Meerkoeten, Lepelaars. We zien eindelijk een paar Kemphanen bij Ottersaat. Ieder jaar ze je ze veel, maar nu een paar. De poten zijn meer gelig en een grove tekening op de rug. Vooral in het voorjaar is er een grote variatie in klee en grootte. Vaak een witachtige ring aan de snavelbasis. Op het tweede eilandje veel Goudplevieren. Ook Kluten.

We gaan koffiedrinken bij de bakker in Oude Schild. Daar zijn ook enkele leuke winkeltjes. Als we terug fietsen zal ik mijn kijker pakken om putters te bekijken, maar dom, dom, dom. Laten staan in de bakkerswinkel bij de koffie machine. We hebben deze ochtend nog 21 km gefietst. Er wordt gebeld naar de bakkerij Timmer, daar ligt de kijker achter de toonbank. Straks als ik naar de boot rij haal ik de kijker op.

We nemen de boot van 13.30 uur.

Overdracht van vogelgriep van vogel op mens is zeldzaam, maar mogelijk. Wereldwijd zijn van 2003 tot 2022 864 gevallen van menselijke infectie met H5N1-virus gemeld in 19 landen. Van deze 864 gevallen waren er 456 fataal, met een sterftcijfer van 53%. (bron: nieuwe oogst)

